

Täysistunto

Maanantai 15.6.2026 klo 16.25—22.51

14. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 74/2026 vp

Lakialoite LA 21/2025 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 13/2026 vp

Toinen käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 14. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Edustaja Garedeu, olkaa hyvä.

Keskustelu

22.30 **Kaisa Garedeu ps:** Arvoisa puhemies! Kotoutumisen perusta on kielitaito, työn tekeminen ja suomalaisen yhteiskunnan periaatteiden ja sääntöjen ymmärtäminen. Kotoutumislaki uudistetaan vahvistamaan näiden periaatteiden toteutumista. Tähän mennessä kotoutuminen ei ole ollut menestyksekkästä, joten tarve linjanmuutoksille on ilmeinen. Esimerkiksi Suomessa suurempi osa ulkomaalaisista on työttömänä kuin muissa Pohjoismaissa. Kolmasosa valtion maksamista takuueläkkeistä maksetaan jo nyt ulkomailla syntyneille — siis aivan järkyttävää.

Kotoutumispalveluiden ei kuulu mahdollistaa mahdollisimman helppoa elämää ilman vastuita vaan tarjota tulijoille tehokkaat keinot, joilla heidät saadaan nopeasti ja täysipainoisesti mukaan suomalaisen yhteiskunnan elämään. Maahanmuuttajilla on oltava vastuu omasta elämästään. Tämän tulisi olla tietenkin itsestään selvää, mutta selvästikään se ei ole ollut. Kieli on opeteltava, jos täällä haluaa asua. Sitä helpommin ja paremmin täällä pärjää. Se vaatii omaa vaivannäköä ja sitä, että hakeudutaan tekemisiin kantasuomalaisten kanssa sen sijaan, että vietetään suurin osa ajasta omissa porukoissa ja järjestöissä, saatikka sitten joissain jengeissä.

Samoin myös työtä on haettava, niin että myös maahanmuuttajat voivat elättää itsensä. Kotoutumiskoulutuksessa tullaan siksi jatkossa painottamaan enemmän työelämäkoulutusta ja tavoitellaan työllistymistä. Se, että pääkaupunkiseudun kaupungeissa jo noin puolet toimeentulotuesta maksetaan vieraskielisille, on täysin kestämaton tie. Siis puolet toimeentulotuesta maksetaan vieraskielisille. Suomella ei kerta kaikkiaan ole tällaiseen varaa. Sosiaaliturva tulisi muuttaa täysin kansalaisperusteiseksi, koska sitä on jo liian pitkään käytetty hyväksi näiden tulijoiden toimesta.

Tosiasia on myös se, ettei yksikään Euroopan maa ole onnistunut kotouttamaan muslimimaista tulleita. Siksi meidän on tehtävä kaikkemme sen eteen, että saamme kiristettyä maahantulon kriteereitä, kuten nyt hallitus tekee, ja että jokainen tänne tulija ymmärtää yh-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2026 vp

teiskuntamme arvot ja pelisäännöt ja että me itse pidämme kiinni omasta kulttuuristamme emmekä lähde mukautumaan tulijoiden mukanaan tuomiin epätasa-arvoisiin, rikollisiin kulttuureihin, jotka eivät sovellu tänne länsimaihin, ja piilottelemaan omaa arvopohjaamme ja kulttuuriperintöämme.

Arvoisa puhemies! Suomi ei kerta kaikkiaan voi olla koko maailman elättäjä ja laskujen maksaja — ei Suomen rajojen sisällä eikä myöskään kehitysavun kautta. Nyt on pakko keskittyä suomalaisten tarpeisiin ja lakisääteisten palveluiden turvaamiseen ensin. Loputon määrä rahojen lappamista kotoutumispalveluihin ei ole tuottanut toivottua tulosta, joten nyt laitetaan kotouttamiskulut kuriin ja maahanmuuttajien velvoitteet kohdilleen. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Viitala, olkaa hyvä.

22.34 Juha Viitala sd: Arvoisa herra puhemies! Hallituksen esityksen tavoitteita voidaan pitää lähtökohtaisesti kannatettavina. Esityksen tavoitteena on uudistaa kotoutumispalveluja siten, että kotoutumispolitiikka perustuu kielen oppimiseen, työnteekoon sekä suomalaisen yhteiskuntaan perehtymiseen ja sen sääntöjen noudattamiseen. Tämä on siis kannatettavaa, että se on velvoittavaa ja korostaa myös maahanmuuttajien omaa vastuuta, mikä on tässä tärkeää. Pidämme onnistunutta, laadukasta ja tehokasta kotoutumisen edistämistä tärkeänä onnistuneen maahanmuuttopolitiikan takaamiseksi. Maahan muuttaneiden työllisyyden ja osallisuuden edistäminen ovat koko yhteiskunnan kannalta keskeisiä tavoitteita.

Esityksen sisältö ei tue asetettuja tavoitteita riittävästi, ja painopiste on pääasiassa kotoutumisen resurssien leikkauksissa. Säästötoimet herättävät monissa valiokunnan saamisissa asiantuntijalausunnoissa huolta kotoutumisen vaikuttavuudesta sekä siitä, että kotoutumispalveluilla ei ole mahdollisuutta jatkossa vastata riittävästi erilaisten asiakasryhmien tarpeisiin. Esitetyt muutokset kohdistuvat erityisen voimakkaasti keskisuuriin ja suuriin kaupunkeihin, joissa sekä kotoutuja-asiakkaiden määrä että palvelutarpeet ovat suurimmat.

Pidämme sinänsä kannatettavina ja tarkoituksenmukaisina esitettyjä uudistuksia kotoutumista ja kielitaitoa edistävien koulutusten osalta. Kotoutumiskoulutuksen ja lukutaitokoulutuksen järjestäminen työvoimakoulutuksena sekä vastuun keskittäminen työvoimaviranomaiselle voivat parhaimmillaan selkeyttää järjestelmää ja vahvistaa koulutusten työelämälähtöisyyttä sekä kuntien kokonaisvastuuta. Olemme kuitenkin huolestuneita vapaan sivistystyön roolista ja siitä, että tärkeää osaamista ja joustavuutta menetetään ja maahan muuttaneiden erilaisten tarpeiden huomioimista heikennetään tavalla, joka ei ole kokonaisuuden kannalta tarkoituksenmukaista.

Erityisen tärkeää on varmistaa, että haavoittuvassa asemassa olevat saavat riittävää tukea kotoutumiseen, etenkin mikäli he ovat työllistymispalveluiden ulkopuolella. Kotoutumislain uudistus on lisännyt merkittävästi kuntien vastuuta samaan aikaan, kun kotoutumisen rahoitusta on toistuvasti leikattu. Rahoitusleikkaukset ovat erityisen haastavia tilanteissa, jossa kunnille osoitetaan samanaikaisesti uusia tehtäviä.

Tässä hallituksen esityksessä kunnille kohdistuvat rahoitusleikkaukset, yhteensä noin 36 miljoonaa euroa, heikentävät kuntien edellytyksiä toteuttaa lakisääteisiä tehtäviään. Kotoutumispalvelut ovat keskeisiä maahanmuuttajien kielitaidon, työmarkkinavalmiuksien, osallisuuden ja työllistymisen vahvistamisessa. Niihin kohdistuvat leikkaukset heikentä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2026 vp

vät suoraan maahanmuuttajien kotoutumisen ja työllistymisen edellytyksiä. Koska kunnat päättävät itse olemassa olevien resurssiensa kohdentamisesta, on vaarana, että kotoutumiseen kohdistuvat rahoitusleikkaukset heijastuvat myös muihin kuntien järjestämiin palveluihin.

Arvoisa puhemies! Esitän edellä kuulluin perustein, että lakiehdotukset hylätään. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

22.38 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa puhemies! Maahanmuuttajien kotoutuminen on erityisen paljon kielitaidosta kiinni, ja sen takia kielitaitoon pitäisi satsata joka vaiheessa paljon. Eri-tyisesti jos työperäistä maahanmuuttoa haetaan, niin kyllä silloin niillä yrityksillä, jotka haluavat työperäistä maahanmuuttoa tänne, myöskin kielen opettamista olisi ja pitäisi olla enemmän vastuuta kuin tänä päivänä.

Kotouttamiseen ja maahanmuuttoon liittyvissä asioissa, miten täällä Suomessa menettään, kielitaito on erittäin isossa roolissa. Nyt tämä laki mukaan lukien kotouttamiseen liittyviä määrärahoja on leikattu noin 120 miljoonaa euroa, ja kaikki ne kohdistuvat kuntien tarjoamiin kotouttamispalveluihin käytännössä, jolloin ei voida olettaa, että kotouttaminen tässä paranee, kun näitä leikkauksia tehdään ja itsestään näitä kielitaitoja ei tule. Tässä mielessä suunta näillä keinoilla on väärä. Pitäisi nyt sitten satsata, jos halutaan kotouttaa kunnon, ja nyt viedään toiseen suuntaan.

Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Viitasen tekemää hylkäysehdotusta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

22.40 **Juha Hänninen kok:** Arvoisa puhemies! Suomen sisäinen turvallisuus ei perustu muureihin tai pelkoon vaan toimivaan yhteiskuntaan, jossa ihmiset ymmärtävät toisiaan, noudattavat yhteisiä sääntöjä ja osallistuvat työn kautta yhteiseen vastuuseen. Juuri tästä syystä kotouttamispolitiikka ei ole vain sosiaali- tai koulutuspoliittinen kysymys vaan ennen kaikkea turvallisuuspoliittinen kysymys.

Haluamme nyt esittää muutoksia kotouttamislainsäädäntöön, koska nykyinen järjestelmä ei kaikilta osin tue riittävän nopeasti maahan muuttaneiden kiinnittymistä suomalaiseen yhteiskuntaan. Pitkittynyt kielitaidottomuus, työelämän ulkopuolelle jääminen ja epäselvä vastuunjako heikentävät yhteiskunnallista luottamusta ja lisäävät riskiä eriytymiselle. Turvallinen Suomi edellyttää, että nämä kehityskulut katkaistaan ajoissa, ja tämän myös hallintovaliokunnassa totesimme.

Siksi tämän esityksen ytimessä on selkeä linjanmuutos. Jatkossa kotoutuminen nähdään määräaikaisena ja tavoitteellisena prosessina, joka alkaa heti maahantulosta ja jonka päämääränä on itsenäinen, työkykyinen ja yhteiskunnan sääntöihin sitoutunut ihminen. Kotoutuminen ei ole pysyvä palvelutila vaan silta osallisuuteen. Tämä on tärkeä viesti sekä maahan muuttaville että suomalaiselle yhteiskunnalle. Valiokunnan mietintö täydentää esitystä, ja se on nyt vielä parempi.

Kiitoksia, arvoisa puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Alametsä, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2026 vp

22.42 **Alviina Alametsä vihr:** Kiitos, arvoisa puhemies! Tämä esitys ei tue kotoutumiselle asetettuja tavoitteita. Esitys on pääasiassa kotoutumisen resurssien leikkaamista. Esityksen 36 miljoonan euron lisäleikkaus kunnilta on erityisen vastuuton juuri silloin, kun niille annetaan lisää vastuuta.

Nyt ollaan romuttamassa kotoutumiskoulutuksen parhaiten toimiva osa, vapaan sivistystyön oppilaitosten tarjoama kieli- ja kotoutumiskoulutus. Hallitus on linjannut, että kotoutumiskoulutus järjestetään pääsääntöisesti kilpailutettuna työvoimakoulutuksena, vaikka tiedämme, että kilpailutusmalli ei ole kyennyt takaamaan laadukasta koulutusta. Meidän pitäisi panostaa kotoutumiseen ja etenkin kielikoulutukseen enemmän, ei vähemmän.

Arvoisa puhemies! Edellä olevan perusteella myös minä ja vihreät kannatamme edustaja Viitalan esitystä.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.